



didatu dr. u Laginja, koga su socijal-demokrati kano najčešćeg klerikalca razvukali i radi toga tobož proti njemu glasovali!!

Svi se uročiše dakle proti nama, proti hrvatskomu kandidatu, proti mužu kojemu nemogu nista prigovoriti ni najzagrijeđiji liberalci i kojega bi morali visoko cjeniti i štovati upravo socijalci jedne i druge struje.

Držanje kršćanskih socijala i socijal-demokrata Istre prema pučkomu kandidatu za užih izbora nebijše ni dosljedno ni dostoјno, ni logično, ali shvatljivo za nas, koji znamo, da su oni jedni i drugi najprije Talijani, onda tekar socijal-demokrati i kršćanski socijalisti. To smo mi već odavna znali a sada su to sami i potvrdili.

Sve tri talijanske političke stranke Istru imaju u svojim programima samo jednu zajedničku i skupnu točku a ta je: *mržnja na sve što je slavensko.*

## Pogled po Primorju.

### Puljsko-rovinjski kotar:

Talijanski katolici bacili van talijanske svećenike. Najbolje organizovana je u Istri talijanska kršćanska socijalna stranka u gradu Rovinju, gdje je kod izbora dne 14. o. m. njezin kandidat Dr. Vattovaz dobio najviše glasova. U gradu Rovinju sakuplja je oko sebe dugi niz godina više slojeva građanstva, osobito one kopacke ruke, poznati talijanski svećenik Malusi. On je uastrojio razna gospodarska društva, pomoću kojih su ti dobivali ne samo jestinji živež nego također razne poljodjelske potreboće kao modru galicu, stupor, strojeve itd. On je postao među kopacima velo cjenjen i obilježen doćim su ga gospoda, osobito trgovci silno mrzili i proganjali.

U Rovinju opstoji već dulje vremena i pučko katoličko društvo, na kojem su se sakupljeni pobožni i svješni kopaci i radnici rovinjski. Kako je naravski bijahu tomu društву na čelu tamošnji svećenici, kanonici i niži svećenici, kojih imade tamo znatan broj.

Oni svećenici stali su već davno prije izbora pripravljati više građanstvo u obče, napose pako članove rečenog društva za obče državne izbore, koji su netom svršili. Život rieči, novinama, u svom društvu, vani i u crkvi preporučavali su svojim ovčicama neka svrši složeno glasuju za kandidata kršćanske socijalne stranke Dra. Vattovazu, čestitoga Talijana i uzornoga svećenika predstavljajući njegovogova protivnika Dru. Bartoli-a kao odlučnoga liberalca, stramasuna, lutog protivnika, slobodnog i pogibjalnih nazora.

Dobri puk rovinjski poslušao je slijepo svoje pastire i pošao je kao mirno janje na izbore odavši svoje glasove Dru. Vattovcu, koji je baš u Rovinju dobio 2 trećine svih svojih glasova.

Tako bijaše kod poznatog izbora dne 14. maja. Ali je zatim nadosao drugi ili uži izbor dne 23. maja, između dra. Bartoli-a i dra. Laginje.

U zadnjem broju smo opisali kako su se talijanski liberalci ponikli pred mrežnim im kolovodjama kršćanske socijalne stranke u Rovinju i kako su se oni dali nasamariti ili prekrstiti preko noći. Talijanske svećenike, kanonike, župnike i kapelane nisu bili toliki predobili za liberalca Bartoli-a nego obećanji, nešto grožnjani a nešto uplivom biskupovim iz Poreča, ali teže je bio sa priprostim građanstvom, koje nije htjelo vjerovati, da je Bartoli postao iz Šavka Pavao, da se je preko noći prekratio i postao od lutog liberalca ponizni klerikalac.

Na dan užeg izbora glasovali su talijanski svećenici za liberalca Bartoli-a

proti Dru. Laginji — klerikalcu, kako ga zovu talijanski liberalci i socijalisti. Ti svećenici povukli su za sobom i jedan dio svojih ovčica tako da je Bartoli sredno izplivao na površinu pomoću rovinjskih svećenika. Ta dvolična, nepostona i nekršćanska igra talijanskog svećenstva grada Rovinja ogordala je tako većinu odbora i članove katoličkog društva, da su jednostavno iz društva izključili sve talijansko svećenike izuzam jednog kapelana, koji je ostao čvrst uz svoje vjerne ovčice.

Mi smo kazali stoliju puta u ovom listu, da je u Istri sva moguće i da se nad ničim više ne zgražamo ničiščem više čudimo, ali po duši moramo kazati da nas je ova činjenica iznenadila i presemljila, jer je to valjda "unicum" u svetu, da se katolički svećenike bacu van iz katoličkog društva.

Izborni sastanak. Nedjelju prije podne bio je u dvorani Narodnog Doma mnogobrojno posjećeni sastanak gleda občinsku izbora u Puli. Budući su izbori odgođeni, na sastanku je primljena rezolucija, kojom skupština zahtjeva od vlade, da ako ti izbori ne budu provedeni najkraće vremenu, neka vlada postavi na občinu svog komisara, koji će sastaviti izborne listine i provesti občinske izbore, jer hrvatska pučka stranka nema povjerenja u kamoru.

**Oblinski izbori u Puli odgođeni.** Sutra imali su početi izbori za občinu Pula. Nu u subotu dodje iznenada glas, da je c. k. namjestništvo odgodilo izbore na neizvjesno vrijeme. Kako i zašto se to dogodilo.

Kod ovih izbora bi se imale boriti dve stranke, kamorina i nova ekonomička stranka sastavljeni od pripadnika c. k. mornarice i iz svih slojeva građanstva bez razlike narodnosti, kojima je dozlogradio pažovanje kamore. Kamorra je eutila, da će njoj ta nova stranka iskopati grob, pak se je odmah, čim su bili raspisani izbori počela lutati, da su izbori prenaglo uređeni da nisu pripravljeni itd. Kad sve to nije pomoglo, digla je kamora nebo i u zemlju na listine, koje je sama sastavila u koje da je kapitan istkrivio. Nije bilo druge, nego uteći se vlad u Trst u koju svrhu bili su otisli u subotu u namjestništvo slado-gorki Rizzi i poznati renegat Dinko Stanić. Njihov put nije bio zabadan: kao uviek tako i sada, c. k. vlada osratomila je i u ovoj prigodi samu sebe i ugodila talijanskoj irediti te brzojavno odgodila izbore. Dakle jedna austrijska vlada tako je nemocno pred Talijanima, da nijima za volju pljuje na svoje oblasti, nemra povjerenja u nje, ovako je sramoti pred narodom, a za volju nekolicini one crne čete talijanske, koja će raditi proti Austriji a za Italiju najviše baš onda, kad bude ta austrijska vlada pozivala narode da spasiovaju Austriju. Tako se sramotili, nismo očekivali od jedne vlade.

Tu sramotu mogla bi vlada oprati jedino time, da suspendira odmah celi upravni odbor občine, namjesti svog povjerenika, da on sastavi izborne listine na temelju zakona i prava, te da napokon taj povjerenik proveđe izbore, jer u talijansku kamoru nemu nitko više vjere; a hoće li da vlada dobije što povjerenja, treba da učini kako rekosmo.

**Svi u Pazin!** Nedjelju dne 9. t. m. na 3 s. popodne obdržavali će se u Pazinu u prostorijama "Narodnog Doma" glavna godišnja skupština Družbe sv. Cirila i Metoda. Na taj se znameniti dan narod pripravlja da na tisuće i tisuće ide u Pazin. Iz Pule na 1/4, pop. odlazi posebni vlak. Cijena tamo i natrag 2 K. Tko se želi pridružiti izletu neka se najkasnije do četvrtka u večer prijavi u pisarni dr. Laginja i g. dr. Zuccona, kod g. Stihovića u posuđilnicu ili u tiskari Laginja i dr.

Doci će također sva tri naša zastupnika Spinčić, Mandić i Leginja. Iz kolovoza Pazinskoga krenuti ćemo svi u po-

vori do "Narodnoga Doma" na skupštinu. U večer je veliki koncert sa biračim programom i plesom. Dodjite braćo u što većem broju, u Pazinu nas očekuju razkriljenim rukama. Dodjite da se još bolje upoznamo, da upoznayi se opazimo da nas imade mnogo i da ako budemo onako složno i junaci postupali kako do sada nijedan vrag nam neće naškoditi. Samo napred! Živili nast!

### Lošinjski kotar.

**Iz Cresa.** Ako je igdje opravdano veselje radi pobjede, što ju je održao 14. maja načelnik, to je ono opravdano u Cresu. Toga je dana napokon obraćunao kopač sa svojom vlastelom i pokazao, da ljepeš nije mogao cijelome svijetu, kako se je s njime nepoštano gospodarišlo, ali na žalost, to je i dalje traže. U samome gradu dobit je naša zastupnik 204 glasova više, ili od svih u gradu, predanih glasova dvije trećine. Ljepa je to čitulja pokunjenoj vlastelj, koja posuđiva pripovjeda, da im naši ljudi u Istri rado služe. Sada su pak uvjereni da nije sve onako, kako oni borbaju. Ni jih čut' vele Cresani, pače strah ih je.

Bili su oni uvjek do sada naučeni pobjadi, koju su tada obično završavali vikom, krikom, i raznim demonstracijama dell'avita cultural Misle, kako bi bilo i pravo, da će se njima tako plačati, nego prije nego spomenemo našo veselje, a njihovu zabrinutost valja da spomenemo, kako su se naši pred izborima i na sam dan izbora držali. Bas ljepo i junaci!

Za prošle smo se izbore svojski spremali. Pored mjesnog izbornog Odbora imali smo drugi agitatorni izborni Odbor mladih kopača, koji su moralni buditi ostale, da se ne daju ničime zaslijepiti od vlastele, te da se u njima već jednom probudi volja za opte stvari.

Svoju su dužnost svijestno vršili, te se je čovjek baš morao diviti, kako premda umorni od dnevnog rada, na večer ipak obilaze po kućama, samo da porade, te se već jednom kopač slože. Dan je izbora pokazao, da su uspjeli, puši tako i dalje, a od nas im hvala. Živili!

Svu su pak izbornu akciju vodili presv. dr. Franu vitez Coglevina i naša dva mlada kapelana, a zdušno ih je mogao mjesni izborni odbor.

Čovjek se zaista mora diviti našem dr. Franu, kolikom ustrajnošću i kolikim se je marom zauzimao, koliko za najsintiju, toliki na nevažniju stvar, sto se je odnosila na izbor. Nije bilo dana, da on nije pošao i po više puta na općinu, da tamо što sta traži, a više puta, koliko zakon dopušta i diktira — onako; kako on to samo znaće.

Uvijek je na koncu mornalo doći na njegovu, jer željezna volja brda valja. Čast mu zato, a najbolja mu utjeha bila je svakako 23. maja.

Toga dne već za rana jutra čitao si na licu creškog kopača, da se mora nešto neobično ovratiti. Ljudi ne misle na svoju druželu motiku, nego susjed susjeda doživa, pa onda u društvo priključuju se onima, koji po placi i kursu već žive raspravljaju. Gde goje same swareli bi kojeg kopača, koji bi prigušnivši glavu od njih se odjelio, uprviši svoje mrive oči i još crniji obrati u zemlju.

Njegova je ga vanjstina odavala, da je ljudsica svoga rođaka koljena. Najbolja bijaše utjeha takvim, da ih je bilo malo.

Pomolise se tamo od "Molina" i Valunsko ladje kreće svijesnim Valunjanima i ediljnim Lubenčićima. Čast vam je to putne čast, ali ne onima "do Merga", koji su još uvijek i svi "staroverci". Izborni čin otpoče oko devete. Dakako da su naši protivnici manovrirali po svojoj navadi, ali zalud.

Komisija je bila njihova. Kapetanat je imenovao dva člana naša, a jednog po njihovog, dok općina kako općina. Za pred-

sjednika njihova četvorica odabrala načelnika. Naša dvojica dr. Coglevina i Miko Boljković država se izvrsno ali uzalud, kad dva losa ubije Milosa.

Izborni komesar nije pokazao nikakve energije, pače je odvjetno prijanjao uz protivnike. Da bi čovjek čuo, može bilo i za placu samo jednu riječ od njega hrvatski. Puštao se uvijek i u svemu na komisiju i u onom, gdje to nije isto. Odbili su nam 7 do 8 glasova, koje nijesu nikako smjeli, jer smo baš za iste reklamirali, a kad su načelniku prikazali kapitanalne dekrete, koji su govorili u prilog izbornika, za predsjednika su (načelnika) bili ti dekreti kapitanalni nista više, nego "karta strazza". Bravoi Predbrojimo se na listine, skupo i platismo, općina je potvrdila, da iste odgovaraju posveru originalnim listinama; promjene kašnje provedene bile su nam uručene uz izjavu, da drugi promjene nisu bilo, ali buduć su njihovi nekoj u našim listinama bili krivo unešeni, naše listine su izjavu načelnikov bili su samo za... Tako al?

Dan pred izborima iskahu Iude, da ih po obitaju pošalji na radnju na groblje, da si nesretni ujedno dva groba spremaju. Našli su ih samo 10. K izbornoj žari dovedoša tri slijepca, koji nikad iz kuće neizlaze, a glasovali su za njih javni bogoci.

Kako urećeno, tako se i zatvore vrata izbornog lokalca. Protivnici još ne bijaju uvjereni svi o svojoj sramotnoj propasti. Pače su neki imali toliko nade u njihov uspjeh, da su se kladili. Kad se pak pojeli brojiti glasovi odmah vidješe, da će "časno" propasti. Njihovima u komisiji počelo je bivati tijesno, te su tada, ali ne prvo imali sto svojih posala da obave. Njihovi su se povjerenici još prije vremena razbjegali. A predsjednik načelnik? Pobježi ih on a da i ne proglaši izbora, kako bi jaša dužan. Nu sto on ne učini, to učini dr. Franu.

Cim se pokaze na općinska vrata odmah začeti: Živilo naš zastupnik Vjekoslav Spinčić, a sili naroda, koja nestupljivo očekivaše izlaz izbora poprimi i kličudi živilo Spinčić obidje vas grad. Trajalo to od 9 sati do 10%. Kako je moralo biti pri srcu repatov vlasteli, neznamo, a trebalo bi biti razne pačnje, vitabreve, pauke, bukalete, panejkule, mješine, bertulice i mješeline. Creski puči samo napred, zora ti puca, ed il sole tramonta. Tako valja!

### Voloski kotar:

**Iz Kastva** nam pišu: Dan 14. maja već je prilično odmaknuto, ipak treba da se izvesti, makar kasno i kratko ob onom što se je dogodilo tamo tada. Kako poznato, tamo se je bio sastavio izborni odbor, u kojem bijaše zastupana svaka županija po dvojici trojci. Taj izborni odbor za mjestnu općinu Kastav kojem bijaše na čelu Kazimir Jelusić bio je izdao i posebni proglaš, kojim je pozvao i občanove kastavake, da dođu čim brojnije glasovati za narodnoga predstojnika. Isto su činili članovi odbora svaki u svojoj županiji. I občinari birači odozvali su se pozivu u lepom broju. Glasovali su birači iz svih občina, i iz takovih, koje desetke godina nisu glasovale složno sa većinom pučanstva. Kastav grad dosao je sav. Do tri četvrtine i više Jurišić, Jurđani, Perentić, Rubčić, Spinčić, Živinjetići. Birači iz Zameta i Kantriđe, kao i oni od Šredci došli su skupno, dva i dva, predvodjeni barjakom i okićeni narodnim znakovima. Prvi su svojim tamburaškim i pjevačkim družtvom, drugi sa starinskim sopilama. Bilo je i jedne i druge baš lijepo vidjeti. Mnogi su njim zavidjeli. Zavidjali stoga što se nisu i u njihovih županijah tako skupili pak zajedno došli. Hvalili su ih svi, jer su pomogli, da je dan izbora izgledao kao svećani dan, kao dan narodnoga pira. Birači su se natjecali ko da prije dođe na red da glasuje. Turali su

se kuo da bi imali svak što dobiti. A kako su odavali svoje glasove, tako su pak ići drustva, da so poravnele i da se okrije. Množina ista je po ložu gdje su u večeri tamburaši i pjevaci celi dan občinstvo zabavljali, i gdje su se izricati oduseljeni govorili. Govorilo se je o probudjenoj narodnoj svesti, o narodnoj slobodi, o horločiću za nju. Tu i po svih diejovih grada celi dan klicalo se je „živio Špičić“, i pjevalo domoljubne, kao i njemu posvećene pjesme. Za uspjeh u Kastvu se je po prilici znalo, te se nije marilo da će u Rovinju? A nezna' jadan da će Laginja i to samo Laginja moći kazati u Beču da je za njega bilo preko 18 tisuća glasa? ▲ Bartoli — ? A-postao je klerikalac!

U sekciji u Sv. Mateju glasovalo je više od tri četvrtine po sto birača, a u sekciji Klana skoro svi.

Zivilni svjetni birači svjetsne općine Kastav!

### Pazinski kotar:

**Svi u Pazin!** To je ložinka, koja ide po cijeloj srednjoj Istri od usta do usta. Na 9. o. m. bili će u Pazinu pravo narodno slavlje, jer će sudjelovati više tisuća našega naroda onoj hrvatskog slovenskog svečanosti. Na 14 i 23 svibnja bilo su narodne nadnlice, a na 9 lipnja sastati će se srednici da govore o uspjehu svoga truda.

Tu će novoizabrani zastupnici i njivi birači imati prilike, da ugozaju jedni druge.

A uza to će se obaviti pregled kulturnog napredka u prošloj godini jer će naša družba imati onoga dana svoju skupštinu.

#### Evo rasporeda svečanosti:

1) 8<sup>th</sup> s. pr. podne dolazi sa vlakom glazbenog društva Sokol iz Buzeta u svojem sokolskom odjelu. Na kolodovoru ih dočekuje društvo „Sokol“ iz Pazina (u sokolskoj nošnji) sa povorkom drugog občinstva. Iza sokolskog pozdrava kreće povorka u četvorenodu cestom u „Narodu Dom.“

2) U 10 s. pr. podne povorka s glazbom dočekuje gostove iz blžnjih občina kod kuće Stranić, te se vraćaju svi pod zastavama u Narodni Dom.

3) U 11<sup>th</sup> pr. podne kreće povorka iz Narodnog Doma na kolodvor da dočeka goste vlakom od 11<sup>th</sup>. Iza pozdrava kreće povorka podsokolskog glazbom u četvorenodu cestom :nimo Narodni Dom, kuće Novak i Sandri pred občinu, te natrag mimo kuće Mićan u vr Narodnog Doma. Pred občinom se povorka zauzavi i glazba svira „Ljepa naša Domovina.“

4) U 3 sata poslije podne skupština družbe Sv. Ćirila i Metoda.

5) od 6 do 8 poslije podne koncertat sokolske glazbe u bašti Narodnog Doma.

6) U 8 sata u večer koncerat sa pjevanjem, tamburanjem i predstavom u dvorani Narodnog Doma. Program će se dobiti na ulazu.

#### 7) Iza koncerta veliki pučki ples.

Ulažnina se plaćaju za točno 6 i 7 (oboje ujedno) i to: stajanje 60 para, sjedala prvi redovi K 2 drugi K 1.

Prihod ide družbi.

Preplate se primaju sa zahvalnošću. Dakle: Zdravo! Do vidova u Pazin na 9. VI. 1908.

(Preporuča se svim onim koji imaju doći onoga dana u Pazin — sa prugom — Trst—Pazin, ili Rijeka—Pazin, da dodiju vlakom u 11<sup>th</sup> prije podne.

### Porečki kotar:

**Pišu nam iz Kaštelira:** Na 16. t. m. bit će proglašena naše pobjede kod zadnjih izbora zastupnika za Beč.

Poreč, koji je riješio kamore sultom suti, a nasi neki zaslijepljeni ljudi, dižu hvalospjeve do nebesa, kite kuće zastavama, da se dovječ mora buditi. Čemu toliko veselje da se penju Lubinčani i na zvonik, pa odante viču „Aviva Bartoli“?

A što da stari Kocijančić od skrinje, koju da je kupio u Vižinadi za Laginju, posta da je umro u Rovinju? A nezna' jadan da će Laginja i to samo Laginja moći kazati u Beču da je za njega bilo preko 18 tisuća glasa? ▲ Bartoli — ? A-postao je klerikalac!

Bit će mu ipak od koristi skrinje; jer će u nju moći staviti karte od procesa proti pok. M. Valentini. Ali ga molimo nek zaviri u te karte, pa nek vidi koji je bio kriv, daje rekurs kruntra sentence bio povraćen bez koristi. Za daas barba K. dosta, a drugi put nemoxte naručivat skrinje, ako ne znate za koga. Pozdravite gosp. B. da ćemo se brzo i njemu javiti.

A sad okolicu Vižinade, koja ti na mjeri prevarena od tobosnjih internacionala, čuj da na 16. dodješ u Kaštelir, da vidimo koliko nas ima i u našoj općini.

Sr. Ivanjci, Bržani, Vabrižani, Novovasčani i svi stanovnici našeg roda i jezika, koji stanujete u našoj blizini, dođite da čujete milje zvuka naše Sokolske glazbe iz Buzeta.

Kaštelirci.

### Koparski kotar:

**Iz Kopra** nam pišu, da su se tamnosjni Slovenci i Hrvati opet jednom kao prava braća sakupili oko svoje dječine.

**Zvezde** koja vrši krasno svoju kulturnu i narodnu zadaću.

Prostrana dvorana kod „Merletta“ sakupila je sve što je našega roda i jezika i što se ne stvari svoga liepoga narodnoga imena. Mnogobrojno občinstvo odobravalo je burno svim komadom tamburaškog i pjevačkog zboru koji si osvjetlila opet jednom česta lica pod vrlo vjestim ravnjanjem g. O. Kureta.

Veseloigra „Strup“ pobudila je sveobče zanimanje i živahnju izuzvala odobravanje što služi na čast našim vrednim djetelatom. Nakon službenog dijela razvila se prijateljska zabava i svi se razdijoše veseli i zadovoljni u čvrstoj nadi, da će ih opet „Zvezdasi“ do malu ugodno zabaviti i razveseliti.

### Franina i Jurina.



Fr. Donka Jure povej mi dikaj od teh balonacioni, kako so pasuli?

Jur. A kaj ne znaš nanka kako so pasuli balonacioni?

Fr. A ki ćeš da meni poveje, štiti ne znam, e pok bivam amerom tamo na ouem vru kraj Buzeta, nider iz njega, smerom u kampanji!

Jur. Pok ješ nanka votat hodio?

Fr. Ja, kaj ćeš u kampanji že sadu puno dela, e pok je anka to: ena nedelja gorenj na maši u Buzet, vidin po zidih neke plakate, ki nas obraćaju, da budeš svi skupa kako broti i da složno volomo za čuća-lire, druga nedelja, goren nazet k maši u Buzet i vidin na predlog gosp. Kaltića Antuna iz Lipa

Ivan Vranjac c. i kr. financ. postavljaju slijde za Držbu K 9.27 h. sabrani

plakate na katerili nas viživojo da i jednoglasne pobjede zastupnika gosp. Mandića u gosp. Stembergera u Jelšanah.

Za Dražbu Sv. Cirila i Metoda sakupili su gg. učitelji i udjelitelje kolara krčkoga kod skupnoga objeda 28. svibnja t. g. u Puntu K 40.

Odbor Bratovčinske hrvatskih ljudi u Istri imao je svoju sjednicu na dan Sv. Jelene dne 22. maja. Obdržavao ju je dan prije odlaska iz Kastva veleč. gosp. Župnik-dekan i predsjednik Bratovčinske Anton. Ellner. U sjednici razdilio se je podpore za ovu školsku godinu. Odlucile se podpore: 14 torice svedučilišta po 60 K — 840 K; 4 rici gimnazijalaca po 80 K — 120 K; te njekolici učiteljicama u ave 180 K. Tako je odbor razdilio toga dana svolu od 1300 K. Posebice daje svolu podpornom djecom društva u Fažinu za slična djake tamošnje gimnazije. Spomenuti gosp. predsjednik Bratovčinske izručio je odboru račune sto ih je vodio na korist Bratovčinske, i majstorske se odpratio od elanova, i ovi od njega želeći mu svako dobro ma gdje bio. Iz računa uvjero se je odbor, da Bratovčinska, to naše najstarije podporno dječko društvo u Istri, još uvjere napreduje. Napredovalo i dalje, i oticalo po koju suzu našim siromašnim učelicem se mladićem.

Hrvatska rječ. Prvili smo taj lijepo uređivani u hrvatskom duhu list naših junackih Sibentana od 1. Lipnja.

Drago nam je da jo privaća pobedila, te Sibenik dobio dozvolu tiskarne. Samo napred hrvatska braća iz kraljeve Dalmacije i sjeliti se nas amo koji u Istri bijemo težak boj.

**Domi i Svet** broj 11. od 1. lipnja 1907. Izasao je najnoviji broj ovoga velikoga hrvata. Ilustriranoga beletrističkoga listu, sa raznim zabavnim i poučnim sadržajem te mnogobrojnim lepim ilustracijama.

**Dom i Svet** izlazi dva puta u mjesecu i to (1. i 15.) na 20 strana velikoga formata, predplatna cijena mu je na cijelu godinu 12 K (6 for.). Predplatu knjižara L. Hartmana Zagreb, Ilica 30. Pokušni broj salje se na zahtjev svakomu budavcu.

### Priobćeno.\*)

Rab koncepti svibnja.

Molim Vas g. uredniče, uvrslite ovih njekoliko redaka na korist mojih i Vaših sumješana.

Mjestni sudbeni povjerenici morali bi se po svojoj dužnosti strogo držati napulaka i okružnicu podaniju njima od načelnih vlasti. Nu bi reći, da mnoge mjestne sudbeni povjerenici, kad njim ti napulci i okružnice ne idu u prilog, jednostavno ih samovlastno mimoilaze prouzrokujući narodu bezkorisne troškove, gubitak nadnica, klevete i svadje, a viseputa i nepotrebne parnice. U Vrbniku mnogi roditelji već za života podjele dotično daruju svojoj djeci bastinu. U svojoj neukost i viseputa nemaru djeca ne ukuplje odmah dočlenu darovnicu, već su zadovoljni, što su stupili u posjed dobivena zemljišta. U takovim slučajevima prigodom smrti roditelja djeca su doduse vlastnici zemljišta, ali na njega su još uvjek uknjiženi pokojni roditelji. Po svojoj dužnosti i napulku morao bi mjestni sudbeni povjerenik javiti c. kr. kot. sudu, kako stvari steje, te bi se djeca umrlih roditelja imala jednostavno uknjižiti na svoje vlasništvo bez ikakvih suvišnih troškova i gubitka nadnica. Ali vrbnički sudbeni povjerenik ne čini tako; jer bi mu izmakao na labko zasluzeni dobitak, i opet se ne bi mogao bahati sa svojom vlasnu. Tu zloprabu htjeo je provesti i prigodom smrti mogu pok. očeta, ali ovaj put su mu bili izprekrizani računi.

S tega preporučam svim mojim surmješanom, da se u sličnom slučaju ne

dađu zavesti od mjestognoga sudbenoga povjerenika, već neka se odmah uteku za pomoć poglavitelju gosp. c. kr. kot. sudcu, koji će ih upravo očenski uputiti, što im je činiti. Osobno sam se naime osvjeđeo, koliko dotičnog gosp. sudac ljubi i zauzimlje se za siromadni narod, te mu nastoji u svakoj prigodi dati uputu i prikratiti suvišni trošak.

Cuo sam također, da se u Vrbniku misli mjestognoga sud. povjerenika imenovati i za sudbenoga procjenitelja, akoprem mu je zemlju teško prevrataći, kako je to svim u mjestu poznato, s toga preporučam mjestnom vlastitu, da još na dobu upozore c. kr. kot. sud u Krku, kako on za tu službu i čast nije niti najmanje sposoban.

Istina je, da ima medju priprostim narodom uvjet trutova, koji bi se radi na ludji račun debeliti, što ne kažem za vrbinčkoga mjest. sud. povjerenika, ali upravo radi toga je dužnost svjetnjih ljudi u mjestu, da narod i oblasti na takve upozore.

Petar Zahija  
župnik-provirkar.

## Natječaj.

Uslijed zaključka občinskoga zastupstva od 2. maja 1907. točka IX. Dnevnoga reda raspisuje se natječaj za mjesto občinskog tajnika, občinskog blagajnika, jednog kancelista i jednog pisara kod ovoga glavarstva.

Godišnja plaća ustanovljena je za tajnika i blagajnika po 1600 K, za kancelista sa 1080 K, za pisara sa 720 K.

Natjecatelji imaju svoje dokumentirane molbe dokazujući sposobljenje za rečena mesta kao i poznavanje hrvatskog jezika podpisanim glavarstvu do 20. juna t. g. podnjeti.

Blagajnik imade položiti jednu jamčevinu u svoti od 1000 K, u gotovom ili u javnim obveznicima.

Glavarstvo občine  
Buzet, 28. maja 1907.  
Načelnik:  
F. Flego v. r.

Broj 478/07.

## Oglas natječaja.

Uslijed zaključka odborske sjednice od 26. t. m. raspisuje se mjesto družvenog liječnika kotarske bolestišnice blagajna sa sjedištem u Opatiji. Plaća ustanovljena je na godišnji 1200 kruna plativih u jednake mjesecne poticajnih obročih.

Molitliji moraju dokazati da su diplomiirani liječnici i da u pismu i govoru poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik te podnijeti molbu podpisom predsjedništva najkasnije do 10 lipnja t. g.

Pobliži uvjeti mogu se dozvati u uredu podpisanoza vrijeme uredovnih sati.

Kotarska bolesnička blagajna.  
Volosko 28. V. 1907.

Predsjednik:  
Dr. Pošćić, v. r.

Broj 1002.

## OGLAS.

Budući marvinski sajam ovdje u Tijanju držati će se dne 18. o. m. to je još kao određeno, utorak posle Antonje.

Glavarstvo Občine  
Tijan, dne 8. lipnja 1907.

## 5000 K zaslужbe

platiti unomu tko dokne da moja začudno velika  
sbirka od

## 600 komada za samih for. 2'50

nije prigodna prodaja i to:

1 prava tvrdja žepna ura Syst. Roskopf Pat., iduća  
tečno i na vlas regul. s 0-god. jamstvom. 1 amerik.  
jaki lanac od double-zlata. 2 američke  
prstenje od double-zlata (za gospodu i gospodu).  
1 englez. poštenica garnitura, austročka i puceta  
za zapuštanje, ovratnik i prsa. 1 amerik. perla sa  
5 cestrica. 1 eleg. svileni krovat (boja i oblik po  
čeličnoj fasoni). 1 krasna liga za krovat sa  
smit. brillantom. 1 ukusni gospodinski broča zadnja  
novost. 1 korstana putna garnitura za toilette. 1 eleg.  
novčarica iz prave kože. 1 par amerik. pucela  
s imit. dragim kamencima. 1 pat. engl. barometar.  
1 salom. album sa 86 umjet. s najlepših sliku iz  
sveta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perl. 5  
induških ugancalica (različnega za svako društvo).  
1 još 350 komada raznih predmeta korisnih u  
svakoj kući, zabavala i mukte. Svo skupa sa eleg.  
2-pnem. urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama  
vredi dvosrpsku, stoji samo za 2'50.

Dobje se uz pouzeće ili uz unapred pošljou  
novac (također post. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća  
Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se narudi 2 paketa dodjele se narudbi  
badava 1 engl. britva ili 6 finih konzervi župnih  
ruha. Što no odgovara vraća se odmati novac  
bez prigovora, zato je uključen svaki rizik.

Hrvati!  
Kupujte žigice  
Družba sv. Cirila i Metoda za Iselu.

Soboslikar  
Vladimir Vojska

PULA — Via Sergla, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada  
Pule i okolice za soboslikarske  
i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

P. n. občinstvu  
u Puli i onima iz pokrajine preporučam  
najtoplje svoju restauraciju

„NARODNI DOM“

u kojoj će stalno i vazda dobro posluženi  
biti. Uz dobru i zdravu hrana, držim  
uvjet svježu pivu i dobra naravna istarska,  
dalmatinska i dolinjo-austrijska vina.

I. Vanpotić.

DRUŽBINE OLOVKE

dovlačuju se u tiskari

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA. I.

PEČATE  
... iz gume ...  
izrađuje  
tiskara Leginja i drug.  
PULA; Via Giulia, 1.

Svoj  
K SVOME!

## — Marko Zović, — krojački majstor u Pazinu

preporuča ~~~~~

upravo prisjelo moderno suknje za proljeće  
i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izrada  
po najnovijem kroju, a cene umjerene. — Pre-  
uzima radnje za već, svećenstvo. Gotova odjela  
vazda na skladisti.

Imade na prodaju šljivoče strojove za krojače,  
postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice.  
Sastavljeni su i najbolje osjećaji. Jamstvo  
8 godina. — Cene su od K 60.— do K 260.—

## SVOJ K SVOME

### JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, postovanom svećenstvu, crkvama,  
bratovštinstvima svoju krasno uredjenu

### TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mena se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama  
svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodojem dobra i svježe — po zdravje — koristna medu Klg. po K 1-20.  
Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju narudbu p. n. misterija obavijam najspretnije,  
kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veštovanjem

Vladimir Kulić,  
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

### JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

## HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom  
gorskom kraju, na podnožju okičke gore.

Način liječenja. Kompletno najmoderno uređenje za hydro- i elektro-therapiju sa  
hydroelektričnim kupeljima. Kupelji s ugljjenom kislicom, vrućim uduhom, parno kopelj,  
medicinalnim kupeljima i liječenje sangom; masaža gymnasika, terranakura, knjepovanje, sančanje  
i tračenje.

Lijete se: Bolesti živčnog sustava: neuroasthenija, hysterija, hypocondrija, neurulgija,  
migraine, černic, bezsanica, klenuti, svekolike bolesti centralnog živčnog sustava, napose  
kćerne (bez duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronični brončialni katarrh, katarrhi  
dušnika i grljaka, bolesti nosa i porebreli, asthema i emphysem.

Nadade: neuređeno izpržavanje, haemoroidi, chronični prolevi, nervozne dyopepsije,  
slabokrvnost, bijedica, tuflo, diabeles melitus, ulci, rheumatizam, grješko srca i arterio-  
schrose; bolesti ženske: neurođna menstruacija, bijeli cvjet, upalni i promjena polofaza menstrualne.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komforom, te sa  
svim udobnostima. Postoji obilna, vegetabilna kruha i hrana za diabetike.

Lječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Poticanje obavijesti daje „Uprava Lječilišta u Samoboru“, trg Leopolda Salvatora br. 18.

## ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadruge, koji spisak zadružnih dionica jedan ili više  
po kraju so.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dan te  
dista bos ikakvog odbitka.

Vraca na štednju učinjene iznose do 2000 K bes predhodnog  
odkaza, a iznose od 2000 K  
ako se nije kod učinjenja angašto ustanovio vodič ili manji rok za  
odkaz, ne odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugom, i to na hipoteku  
i zadržavaju se garantije.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 13-16 sati  
posle podne; u nedjelju i blagdanu

osim julija i avgusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo G. Stefano br. 9  
prislonimo desno, gdje se dobivaju pobliže  
informacije.

Ravnateljstvo,